

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

VŨ VĂN TÚ

**TỔNG HỢP, NGHIÊN CỨU ĐẶC TRƯNG CẤU TRÚC
VÀ KHẢ NĂNG HẤP PHỤ METYLEN XANH
CỦA SÉT HỮU CƠ
TỪ BENTONIT ẨM ĐỘ VỚI NATRI STEARAT**

LUẬN VĂN THẠC SĨ HÓA HỌC

THÁI NGUYÊN - 2020

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

VŨ VĂN TÚ

**TỔNG HỢP, NGHIÊN CỨU ĐẶC TRƯNG CẤU TRÚC
VÀ KHẢ NĂNG HẤP PHỤ METYLEN XANH
CỦA SÉT HỮU CƠ
TỪ BENTONIT ẮN ĐỘ VỚI NATRI STEARAT**

Ngành: Hóa vô cơ

Mã số: 8 44 01 13

LUẬN VĂN THẠC SĨ HÓA HỌC

Người hướng dẫn khoa học: TS. PHẠM THỊ HÀ THANH

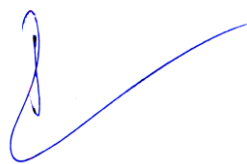
THÁI NGUYÊN - 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan: Đề tài: "**Tổng hợp, nghiên cứu đặc trưng cấu trúc và khả năng hấp phụ metylen xanh của sét hữu cơ từ bentonit Ấn Độ với natri stearat**" là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa được công bố trong một công trình nào khác.

Thái Nguyên, tháng 08 năm 2020

Tác giả luận văn

Vũ Văn Tú

LỜI CẢM ƠN

Trước tiên, em xin chân thành cảm ơn cô giáo - TS. Phạm Thị Hà Thanh - người đã tận tình chỉ bảo, giúp đỡ và hướng dẫn em trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn. Em xin chân thành cảm ơn các thầy giáo, cô giáo Khoa Hóa học, các thầy giáo, cô giáo Khoa Sau Đại học, các thầy cô trong BGH Trường Đại học Sư phạm, Đại học Thái Nguyên đã giảng dạy, giúp đỡ và tạo điều kiện thuận lợi trong quá trình học tập, nghiên cứu để em hoàn thành luận văn.

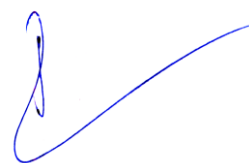
Em xin trân trọng cảm ơn các thầy giáo, cô giáo và các cán bộ phòng thí nghiệm Khoa Hóa học, Trường Đại học Sư phạm, Đại học Thái Nguyên; Khoa Hóa học, Trường Đại học Khoa học Tự nhiên, Đại học Quốc gia Hà Nội; Viện Khoa học Vật liệu, Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam; Th.s Hoàng Tiến Phúc và các bạn học viên đã giúp đỡ và tạo mọi điều kiện thuận lợi để em hoàn thành luận văn.

Vì thời gian có hạn, khả năng nghiên cứu còn hạn chế nên kết quả nghiên cứu có thể còn nhiều thiếu sót. Em rất mong nhận được sự góp ý, chỉ bảo của các thầy giáo, cô giáo và các bạn đang quan tâm tới vấn đề được trình bày trong luận văn, để luận văn được hoàn thiện hơn.

Em xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 08 năm 2020

Tác giả

Vũ Văn Tú

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục	iii
Danh mục chữ viết tắt, kí hiệu	v
Danh mục bảng biểu	vi
Danh mục các hình	vii
MỞ ĐẦU	1
Chương 1. TỔNG QUAN	2
1.1. Giới thiệu về bentonit	2
1.1.1. Thành phần khoáng và thành phần hóa học	2
1.1.2. Cấu trúc của bentonit	2
1.1.3. Tính chất của bentonit	4
1.1.4. Ứng dụng của bentonit	6
1.1.5. Nguồn tài nguyên bentonit	6
1.1.6. Giới thiệu về một số phương pháp hoạt hóa bentonit	8
1.2. Giới thiệu về natri stearat	9
1.3. Sét hữu cơ	10
1.3.1. Giới thiệu về sét hữu cơ	10
1.3.2. Cấu trúc của sét hữu cơ	11
1.3.3. Tính chất và ứng dụng của sét hữu cơ	13
1.3.4. Giới thiệu về phương pháp tổng hợp sét hữu cơ	14
1.3.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến quá trình điều chế sét hữu cơ	17
1.4. Giới thiệu về metylen xanh	19
1.5. Giới thiệu về phương pháp hấp phụ	21
1.5.1. Khái niệm	21
1.5.2. Các cách hấp phụ	21
1.5.3. Cơ chế hoạt động của phương pháp hấp phụ	22
1.5.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến quá trình hấp phụ	22

1.5.5. Cân bằng hấp phụ và tải trọng hấp phụ	22
1.5.6. Các phương trình cơ bản của quá trình hấp phụ, phương trình hấp phụ đẳng nhiệt Langmuir	24
Chương 2. THỰC NGHIỆM, KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN	27
2.1. Hóa chất, dụng cụ và các phương pháp nghiên cứu	27
2.1.1. Hóa chất	27
2.1.2. Dụng cụ, máy móc	27
2.1.3. Các phương pháp nghiên cứu	27
2.2. Tổng hợp sét hữu cơ	29
2.2.1. Quy trình điều chế sét hữu cơ	29
2.2.2. Đánh giá cấu trúc và đặc điểm của sét hữu cơ điều chế ở điều kiện tối ưu	30
2.3. Khảo sát khả năng hấp phụ metylen xanh của bent-A và sét hữu cơ	35
2.3.1. Xây dựng đường chuẩn của metylen xanh	35
2.3.2. Khảo sát một số yếu tố ảnh hưởng đến khả năng hấp phụ metylen xanh của bent-A và sét hữu cơ	36
KẾT LUẬN.....	47
TÀI LIỆU THAM KHẢO	48

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT, KÍ HIỆU

Chữ viết tắt, kí hiệu	Nội dung
bent-A	Bentonit Ấn Độ
bent-Ca	Bentonit canxi
bent-Na	Bentonit natri
CEC	Dung lượng trao đổi cation
d_{001}	Khoảng cách giữa hai mặt mạng
MB	Metylen xanh
MMT	Montmorillonit
Na-S	Natri stearat
SEM	Phương pháp hiển vi điện tử quét
TGA	Phương pháp phân tích nhiệt
UV-Vis	Phương pháp phổ hấp thụ phân tử
XRD	Phương pháp nhiễu xạ Ronghen

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 1.1.	Sản lượng khai thác bentonit trên thế giới năm 2010.....	7
Bảng 1.2.	Thành phần bentonit Ấn Độ (sử dụng trong đề tài).....	7
Bảng 1.3.	Một số thông số vật lý của bentonit Ấn Độ.....	8
Bảng 1.4.	Ảnh hưởng của độ dài mạch ankyl đến khoảng cách lớp d_{001} và diện tích sét bị che phủ.....	12
Bảng 2.1.	Kết quả phân tích hiệu ứng mất khối lượng của bent-A và sét hữu cơ tổng hợp.....	33
Bảng 2.2.	Số liệu xây dựng đường chuẩn của metylen xanh.....	35
Bảng 2.3.	Sự phụ thuộc của dung lượng và hiệu suất hấp phụ metylen xanh vào pH của bent-A và sét hữu cơ.....	37
Bảng 2.4.	Sự phụ thuộc của dung lượng và hiệu suất hấp phụ vào thời gian.....	39
Bảng 2.5.	Ảnh hưởng của khối lượng bent-A, sét hữu cơ tổng hợp đến dung lượng và hiệu suất hấp phụ metylen xanh.....	41
Bảng 2.6.	Ảnh hưởng của nồng độ metylen xanh ban đầu đến dung lượng và hiệu suất hấp phụ của sét hữu cơ.....	43
Bảng 2.7.	Giá trị dung lượng hấp phụ cực đại và hằng số Langmuir b của bent-A và sét hữu cơ điều chế.....	46

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1. Cấu trúc tinh thể 2:1 của MMT	3
Hình 1.2. Sự định hướng của các ion ankylamoni trong các lớp silicat	11
Hình 1.3. Sự sắp xếp các cation hữu cơ kiểu đơn lớp, hai lớp và giả ba lớp	12
Hình 1.4. Đường hấp phụ đẳng nhiệt Langmuir	26
Hình 1.5. Sự phụ thuộc của C_f/q vào C_f	26
Hình 2.1. Quy trình điều chế sét hữu cơ	29
Hình 2.2. Giải đồ XRD của bent-A	31
Hình 2.3. Giải đồ XRD của sét hữu cơ tổng hợp	31
Hình 2.4. Giải đồ phân tích nhiệt của bent-A	32
Hình 2.5. Giải đồ phân tích nhiệt của sét hữu cơ tổng hợp	32
Hình 2.6. Ảnh SEM của bent-A (a); sét hữu cơ tổng hợp (b).....	34
Hình 2.7. Đường chuẩn của metylen xanh	36
Hình 2.8. Đồ thị biểu diễn ảnh hưởng của pH dung dịch đến dung lượng hấp phụ metylen xanh của bent-A và sét hữu cơ.....	38
Hình 2.9. Đồ thị biểu diễn ảnh hưởng của thời gian đến dung lượng hấp phụ metylen xanh của bent-A và sét hữu cơ.....	40
Hình 2.10. Đồ thị biểu diễn ảnh hưởng của khối lượng bent-A, sét hữu cơ điều chế đến dung lượng hấp phụ metylen xanh.....	42
Hình 2.11. Đồ thị biểu diễn ảnh hưởng của nồng độ metylen xanh ban đầu đến khả năng hấp phụ metylen xanh của bent-A và sét hữu cơ điều chế.....	44
Hình 2.12. Đường đẳng nhiệt hấp phụ Langmuir của bent-A đối với metylen xanh	44
Hình 2.13. Sự phụ thuộc của C_f/q vào C_f đối với sự hấp phụ metylen xanh của bent-A	45
Hình 2.14. Đường đẳng nhiệt hấp phụ Langmuir của sét hữu cơ điều chế đối với metylen xanh.....	45
Hình 2.15. Sự phụ thuộc của C_f/q vào C_f đối với sự hấp phụ metylen xanh của sét hữu cơ điều chế.....	46

MỞ ĐẦU

Như chúng ta đã biết, hiện nay ô nhiễm môi trường đang là vấn đề quan tâm của toàn nhân loại trên thế giới, đặc biệt là ô nhiễm nguồn nước. Từ nhiều năm nay người ta đã biết sử dụng một số vật liệu hấp phụ như than hoạt tính, zeolit, bên cạnh những ưu điểm thì chúng cũng có những hạn chế nhất định như kích thước mao quản nhỏ, chỉ hấp phụ được các chất có kích thước nhỏ mà chưa hấp phụ được những hợp chất vô cơ và hữu cơ có kích thước lớn.

Từ thực tế trên rất nhiều nghiên cứu đã tập trung tìm tòi, phát hiện ra những loại vật liệu mới có tính năng vượt trội hơn nhằm khắc phục một số hạn chế của vật liệu cũ. Qua tìm hiểu tôi được biết bentonit là một loại vật liệu có nhiều ưu điểm như có cấu trúc lớp, ưa hữu cơ, có tính trương nở, diện tích bề mặt tiếp xúc lớn. Bằng nhiều phương pháp xử lý khác nhau, người ta đã dùng axit, kiềm, một số chất hữu cơ để biến tính bentonit làm thay đổi cấu trúc mạng, tăng khả năng hấp phụ từ môi trường nhiều chất vô cơ và hữu cơ có kích thước lớn, công kênh như phenol đỏ, metylen xanh...

Trước thực tế đó, với mục đích điều chế được sét hữu cơ có khả năng hấp phụ tốt, đáp ứng yêu cầu về xử lý môi trường nên tôi lựa chọn đề tài **“Tổng hợp, nghiên cứu đặc trưng cấu trúc và khả năng hấp phụ metylen xanh của sét hữu cơ từ bentonit Ấn Độ với natri stearat”**.